

Meddelande/5 mars 2014

Våld mot kvinnor:

En EU-omfattande undersökning

1. Varför genomfördes undersökningen om våld mot kvinnor?

Trots de allvarliga konsekvenser som våldet mot kvinnor får har beslutsfattare och de som professionellt arbetar med dessa frågor i många EU-länder fortfarande endast tillgång till bristfälliga uppgifter om problemets omfattning och karaktär. Eftersom de flesta kvinnor inte anmäler om de utsätts för våldshandlingar utgår de politiska och praktiska åtgärderna för att bekämpa våld mot kvinnor inte alltid från tillräckligt omfattande uppgifter.

De senaste åren har en rad olika aktörer, däribland flera ordförandeskap för Europeiska unionens råd, övervakningsorgan såsom FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor och Europarådet, efterlyst mer heltäckande uppgifter om våld mot kvinnor.

FRA:s EU-undersökning är ett svar på en begäran om uppgifter om våld mot kvinnor från Europaparlamentet. Europeiska unionens rådupprepade sedan denna begäran i sina slutsatser om utrotning av våld mot kvinnor i EU.

2. Hur genomfördes undersökningen?

FRA:s undersökning om våld mot kvinnor, som baseras på personliga intervjuer med 42 000 kvinnor, utgör den mest omfattande globala undersökningen någonsin om kvinnors erfarenheter av våld.

- Kvinnor i åldern 18–74 som bor i EU och talar minst ett av de officiella språken i det land där de bor intervjuades för undersökningen. Intervjuerna genomfördes i intervjupersonernas hem av kvinnliga intervjuare mellan mars och september 2012. En standardiserad undersökning användes i alla medlemsstater.
- Alla svarsdeltagare valdes ut genom slumpmässigt urval, och undersökningens resultatet är representativt både på EU-nivå och nationell nivå.

3. På vilket sätt skiljer sig FRA:s undersökning från andra undersökningar om våld mot kvinnor?

Innan FRA:s undersökning om våld mot kvinnor genomfördes fanns det inga jämförbara uppgifter i frågan på EU-nivå. Sedan mitten av 1990-talet har undersökningar om våld mot kvinnor genomförts i många europeiska länder, men resultaten av undersökningarna är inte jämförbara. Det beror till exempel på följande:

- Fokus i de olika undersökningarna har varierat från våld i hemmet till våld i nära relationer till våld mot kvinnor i allmänhet. Dessutom har begrepp som våld i hemmet definierats på olika sätt i olika länder.
- Urvals- och intervjuemetoderna har skilt sig åt (t.ex. telefonintervjuer, personliga intervjuer, frågeformulär som svarsdeltagarna själva fyller i).
- Undersökningarna har utförts vid olika tidpunkter, vilket har gjort det svårt att bedöma huruvida det verkligen råder skillnader mellan länderna eller om de beror på att omständigheterna har förändrats över tid.
- Frågorna som ställdes skilde sig åt från undersökning till undersökning, vilket har gjort det svårt att jämföra resultaten.

4. Vilka frågor ställdes i undersökningen?

I undersökningen fick kvinnor svara på frågor om sina erfarenheter av fysiskt, sexuellt och psykiskt våld, inklusive våld i hemmet, efter 15 års ålder och under tolv månadersperioden före undersökningen. Dessutom ställdes frågor om stalkning, sexuella trakasserier, och den nya teknikens roll när det gäller kvinnors erfarenheter av övergrepp. Utöver detta innehöll undersökningen frågor om svarsdeltagarnas erfarenheter av våld i barndomen.

5. Hur ser omfattningen av fysiskt och sexuellt våld mot kvinnor ut?

- 33 procent av kvinnorna har upplevt fysiskt och/eller sexuellt våld efter 15 års ålder medan 5 procent har blivit våldtagna efter 15 års ålder.
- 22 procent av alla kvinnor som har (eller har haft) en partner har utsatts för fysiskt och/eller sexuellt våld av denne efter 15 års ålder.
- 20 procent har utsatts för fysiskt och/eller sexuellt våld av någon annan än sin partner efter 15 års ålder.
- Endast 33 procent av offren för våld i en nära relation och 26 procent av offren för våld av en annan person än partner kontaktade antingen polisen eller någon annan organisation (exempelvis brottsofferorganisation) efter den allvarligaste incidenten av våld.

6. Vilka är konsekvenserna av fysiskt och sexuellt våld mot kvinnor?

- Undersökningen visar att de känslomässiga och psykiska konsekvenserna av fysiskt och sexuellt våld kan bli långvariga och djupgående.
- 21 procent av offren för sexuellt våld drabbades av panikattacker efter händelsen.
- 35 procent blev deprimerade till följd av sexuellt våld.
- 43 procent upplevde svårigheter i senare relationer.

7. Hur stort är problemet med stalkning?

- 18 procent av kvinnorna i EU:s 28 medlemsländer har upplevt stalkning någon gång efter att de fyllde 15.
- 5 procent av kvinnorna har upplevt stalkning under tolv månadersperioden före undersökningen. Detta innebär att 9 miljoner kvinnor i EU:s 28 medlemsländer har upplevt stalkning under en period av tolv månader.
- Av alla de kvinnor som blivit offer för stalkning hade en av fem (21 procent) upplevt stalkning som pågått i mer än två år.
- 23 procent av offren för stalkning uppgav att de blivit tvungna att byta e-postadress eller telefonnummer som ett resultat av den allvarligaste incidenten av stalkning.

8. Hur många kvinnor har upplevt sexuella trakasserier?

- 55 procent av kvinnorna har upplevt sexuella trakasserier, såsom ovälkommen beröring, kramar eller kyssar efter 15 års ålder.
- 32 procent av alla offer för sexuella trakasserier uppgav att förövaren var en chef, kollega eller kund.
- 75 procent av kvinnorna i kvalificerade yrken eller chefsbefattningar har någon gång utsatts för sexuella trakasserier.

9. Hur många kvinnor har upplevt internettrakasserier?

- 11 procent har upplevt olämpliga närmanden på sociala medier eller fått e-postmeddelanden eller textmeddelanden (sms) med sexuellt explicit innehåll.
- 20 procent av de unga kvinnorna (18–29 år) har utsatts för internettrakasserier.

10. Vilka erfarenheter av våld i barndomen har kvinnorna?

- 12 procent av kvinnorna uppger att de har utsatts för någon form av sexuella övergrepp eller handlingar av en vuxen före 15 års ålder, vilket motsvarar 21 miljoner kvinnor i EU.
- 97 procent av de kvinnor som upplevt sexuellt våld i barndomen uppgav att förövaren var en man.

11. Anmäler kvinnor våldshandlingar eller trakasserier?

- 67 procent av de som utsatts för våld av en partner anmälde inte den allvarligaste incidenten till polisen eller någon annan organisation.
- 74 procent av offren för stalkning uppgav att den allvarligaste incidenten aldrig kom till polisens kännedom.

12. Hur kan skillnaderna mellan resultaten i de olika länderna förklaras?

Kvinnornas uppfattning av huruvida våld mot kvinnor är vanligt i deras land är nära kopplad till deras personliga erfarenheter av våld i hemmet eller av en annan person än partner, deras medvetenhet om andra kvinnor som är offer för våld och deras medvetenhet om kampanjer mot våld mot kvinnor. Samverkan mellan dessa faktorer måste beaktas vid tolkningen av uppgifter och i framtagandet av politiska åtgärder för att öka medvetenheten om våld mot kvinnor i olika miljöer.

Skillnader mellan länderna i fråga om förekomsten av våld som rapporteras i FRA:s undersökning måste betraktas i relation till en rad faktorer. Det bör även påpekas att en undersökning som Världshälsoorganisationen har genomfört i tio länder också visar att det råder stora skillnader mellan olika länder när det gäller våld i hemmet mot kvinnor. FRA anger fem möjliga förklaringar till de skillnader som observerats mellan länder i förekomsten av våld mot kvinnor. Dessa förklaringar måste undersökas ytterligare.

1) I vilken omfattning det är kulturellt accepterat att prata med andra om erfarenheter av våld mot kvinnor, däribland personer som genomför undersökningsintervjuer.

2) Ökad jämställdhet kan leda till att fler anmäler våld mot kvinnor eftersom det är mer sannolikt att dessa brott hanteras och bekämpas på ett öppet sätt i samhällen som är mer jämställda.

3) Kvinnors exponering för riskfaktorer i fråga om våld kan undersökas på medlemsstatsnivå när det gäller faktorer som kan leda till ökad exponering för våld, exempelvis sysselsättningsmönster (att arbeta utanför hemmet) samt umgänges- och livsstilmönster (att gå ut eller dejta).

4) Skillnader mellan länderna i de totala nivåerna av våldsbrott som måste granskas parallellt med slutsatserna om våld mot kvinnor. En högre grad av urbanisering i ett land är normalt kopplad till högre brottslighet.

5) Eftersom det i bland annat FRA:s undersökning finns belägg för att det finns en koppling mellan förövarnas dryckesvanor och kvinnors erfarenheter av våld i hemmet kan olika dryckesmönster i medlemsstaterna vara en förklaring till vissa aspekter av våld mot kvinnor.

13. Överensstämmer resultatet av FRA:s undersökning med slutsatserna av andra undersökningar om våld mot kvinnor?

Resultatet av FRA:s undersökning överensstämmer till stor del med andra undersökningar om våld mot kvinnor. En undersökning med 10 000 kvinnor i Tyskland visade till exempel att 37 procent av alla kvinnliga intervjupersoner hade upplevt minst en form av fysiskt angrepp eller hot om våld av en partner eller annan person än sin partner efter 16 års ålder. I England och Wales visade en undersökning med 5 991 kvinnor att 18 procent av kvinnorna hade upplevt någon form av stalkning efter 16 års ålder medan FRA:s undersökning visade att 19 procent av kvinnorna i Storbritannien hade utsatts för stalkning efter 15 års ålder.

14. Vad kan man göra för att förbättra situationen?

- Kvinnor utsätts för våld på arbetsplatsen, hemma, på offentliga platser och på internet. Och eftersom de flesta svarsdeltagare anser att våld mot kvinnor är vanligt i deras land måste EU och de nationella organen se över åtgärderna för att ta itu med alla former av våld mot kvinnor, oavsett var det äger rum. Att ratificera Istanbulkonventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet och anpassa den nationella lagstiftningen till denna samt se till att EU:s brottsofferdirektiv genomförs fullt är viktiga steg när det gäller detta.
- Polis, sjukvårdspersonal, arbetsgivare och brottsofferorganisationer måste få utbildning, tillräckliga resurser och de befogenheter som krävs för att nå ut till offren så att alla former av våld mot kvinnor (och flickor) i olika miljöer erkänns, dokumenteras och bekämpas.
- Kvinnors (och mäns) kunskaper om våld mot kvinnor måste förbättras genom kunskapshöjande åtgärder som baseras på detaljerade uppgifter för att se till att budskapen anpassas till målgrupperna. Detta kan bidra till att antalet anmälningar av våld till myndigheter och brottsofferorganisationer ökar.
- Nationell lagstiftning mot stalking bör utformas så att offrens behov beaktas i högre utsträckning.
- Internet och plattformar för sociala medier bör ha funktioner för att aktivt hjälpa offer för internettrakasserier att anmäla våld och uppmanas att begränsa förekomsten av oönskat beteende.
- Medlemsstaterna bör lära sig av de lovande metoder som redan har antagits i andra länder som effektivt tar itu med och bekämpar våld mot kvinnor.

15. Hur kommer FRA att följa upp resultatet av undersökningen?

FRA kommer att använda undersökningsresultatet för att få igenom politiska förändringar. Detta kommer att ske i samverkan med andra institutioner såsom Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, Europeiska rådet och Europeiska jämställdhetsinstitutet. FRA kommer även att samarbeta nära med medlemsstaterna och civilsamhällets organisationer.

Du kan läsa om FRA:s arbete på området jämställdhetsfrågor och hitta publikationer om detta på:

<http://fra.europa.eu/en/theme/gender> och [pressmaterialet om våld mot kvinnor](#).

För ytterligare information, kontakta FRA:s medieteam:

E-post: media@fra.europa.eu / Tfn: +43 1 58030-642